

Міністерство освіти і науки України
Науково-дослідний інститут публічного права

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«Актуальні питання підготовки
дисертацій в умовах воєнного стану»**

30 вересня 2023 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2023

Організаційний комітет конференції:

Сергій КОРОЄД – доктор юридичних наук, професор, виконувач обов'язків президента Науково-дослідного інституту публічного права (**голова організаційного комітету**);
Андрій БОРОВИК – кандидат юридичних наук, доцент, відмінник освіти України, віцепрезидент з наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права (**заступник голови організаційного комітету**);

Лариса СОРОКА – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка відділу докторантури і аспірантури Науково-дослідного інституту публічного права;

Ксенія КУРКОВА – докторка юридичних наук, професорка, завідувачка відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт Науково-дослідного інституту публічного права;

Руслан СЕРБИН – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, проректор Національної академії внутрішніх справ;

Євген СОБОЛЬ – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;

Олег ГОЛОВКО – кандидат економічних наук, голова наглядової ради Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

Михайло КЕЛЬМАН – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Національного університету «Львівська політехніка»;

Валентин ГАЛУНЬКО – доктор юридичних наук, професор, голова ГО «Академія адміністративно-правових наук», професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Іван БОГАТИРЬОВ – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри права та правоохоронної діяльності Державного університету «Житомирська політехніка»;

Валерій БУЖОР – доктор юридичних наук, професор, ректор Інституту кримінального права та прикладної кримінології (Республіка Молдова);

Станіслав БУКА – доктор економічних наук, професор, ректор Балтійської міжнародної академії (Латвійська Республіка);

Михайло ВІХЛЯЄВ – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва.

Актуальні питання підготовки дисертацій в умовах воєнного стану : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Науково-дослідний інститут публічного права. 30 вересня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. 256 с.

ISBN 978-966-397-321-0

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні питання підготовки дисертацій в умовах воєнного стану», яка відбулася 30 вересня 2023 р.

УДК 001.817"364"(062.552)

ISBN 978-966-397-321-0

© Науково-дослідний інститут публічного права, 2023
© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2023

Теоретичні аспекти окремих проблем та новизни дисертацій юридичного напрямку	
Кравчук С. М.	90
Дисертант – оратор, генератор ідей, лідер	
Красницька О. В.	93
Актуальні питання підготовки дисертаційних робіт в умовах воєнного стану	
Крупнова Л. В.	96
Змістово-методичний складник організації початкового етапу роботи над дисертацією як напрям науково-дослідної діяльності студента-економіста третього (науково-дослідного) рівня вищої освіти	
Кубанов Р. А.	98
Ґрунтовні засади академічної доброчесності під час підготовки дисертаційного дослідження доктора філософії	
Кузьменко А. О.	102
Вибір та опис методології дисертаційного дослідження як складник становлення науковця	
Кучук А. М.	105
Вплив воєнних подій на вибір теми та методології дисертаційних робіт	
Ліннік Ю. В.	108
Основні труднощі та можливості їх подолання в написанні дисертації з хореографічного мистецтва в умовах воєнного стану	
Літовченко О. А.	111
Особливості організації роботи з майбутніми докторами філософії в умовах війни	
Логінов А. Ю.	115
Підготовка дисертацій у сфері публічного управління в період дії воєнного стану: доступ до інформації та достовірність даних	
Лозинська Т. М., Сліченко В. В.	118
Міжнародні тенденції модернізації докторської освіти	
Лозовий В. С.	121
Деякі особливості проведення дисертаційних досліджень у сфері адміністративного права під час воєнного стану в Україні	
Макарчук В. В.	124

того, фіксується співпраця щодо підготовки кадрів високої кваліфікації в інших професійних сегментах. У тому числі створюються колаборації між університетами та організаціями сфери комунальних послуг з метою розробки докторських програм.

Таким чином, існує гостра необхідність використати в Україні досвід кращих європейських та світових зразків, що передбачають: зміну організаційних аспектів докторської освіти; введення структурованих докторських програм та докторських шкіл; освоєння нової культури наукового керівництва; включення в «компетентнісні моделі» докторів універсальних навичок; запровадження професійних докторських ступенів; розширення кар'єрних перспектив докторів і постдокторантів.

Література:

1. Doctoral Programmes in Europe's Universities: achievements and challenges [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/lozovyy/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Doctoral_Programmes_in_Europe_s_Universities%20\(2\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/lozovyy/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Doctoral_Programmes_in_Europe_s_Universities%20(2).pdf)

2. Janne Malfroy Conceptualisation of a Professional Doctorate Program: Focusing on Practice and Change. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ689640.pdf>

3. Doctoral Studies and Qualifications in Europe and the United States: Status and Prospects. Edited by. Jan Sadlak. Bucharest. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001364/136456e.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-38>

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Макарчук Віталій Володимирович

кандидат юридичних наук, докторант,

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

Запровадження в Україні воєнного стану спричинило велику кількість питань стосовно проведення дисертаційних досліджень у сфері

адміністративного права. У період глобальної трансформації у XXI столітті, а також враховуючи важливі соціально-правові зміни в Україні через воєнний стан, адміністративне право нашої країни переживає період серйозних перетворень. Як найдинамічніша та найоб'ємніша з усіх сучасних галузей права [1, с. 22], адміністративне право має одну унікальну рису – відображення всіх сучасних реалій взаємовідносин між державою та суспільством.

Дисертаційні дослідження здійснені до 2022 року, що пов'язані з особливим періодом, надзвичайними ситуаціями, надзвичайним та воєнним станом були відносно новими та актуальними напрямками наукових досліджень. Це обумовлено тим, що до 2014 року наша держава у період незалежності фактично не стикалася із реальними ризиками, які обумовлюють введення надзвичайних правових режимів, що відповідно обумовлювало також і недостатність емпіричної бази для дослідження даної проблематики.

Відповідно до частини 1 статті 65 Конституції України, згідно з якою захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України [2]. В Україні Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану», визначає воєнний стан як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

У зв'язку із запровадженням в Україні воєнного стану тимчасово можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини та громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також впроваджуватися тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб [3]. Законом України № 2102-IX було затверджено відповідний Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [4]. Якщо право на освіту може бути обмежено під час воєнного стану, то громадянам України продовжується гарантуватися свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і

матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності, що закріплено статтею 54 Конституції України [2].

Верховна Рада України 01 грудня 2022 року прийняла за основу в першому читанні проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності (реєстраційний № 7633) [5]. Законопроєктом передбачається розроблення механізмів захисту освітньої та наукової сфер в Україні від впливу держави-агресора через наукові дослідження, академічні тексти та джерела інформації у цих сферах. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» пропонується доповнити наступною нормою: «наукові дослідження не можуть містити посилання на джерела інформації, створені: на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом; державною мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом; фізичною особою, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом». У статті 65 Закону України «Про вищу освіту» йдеться, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід'ємною складовою освітньої діяльності і здійснюється з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковим [6], одним із проявів яких є проведення дисертаційних досліджень. Крім створення додаткових перешкод для поширення наукової інформації та проведення дисертаційних досліджень, його вимоги поставлять вітчизняних дисертантів перед необхідністю систематичного порушення норм наукової етики, загальноприйнятих у сучасній світовій науці. Адже, не посилаючись на авторів тих ідей, які тією чи іншою мірою розвиваються або заперечуються в роботі, результати якої оприлюднені, автор фактично приписує їх собі – тобто здійснює плагіат.

Протягом останнього часу спостерігається тенденція зниження наукового кадрового потенціалу (кількісно та якісно), пов'язана з впливом війни на всю наукову сферу й на умови провадження науковими та науково-педагогічними працівниками їхньої професійної діяльності. Досить складною є ситуація з молодими вченими: вони продовжують залишати сферу наукової діяльності. Так, за інформацією, що була зібрана Міністерством освіти і науки України, більш ніж 5% молодих науковців, які працювали у закладах вищої освіти, змінили місце перебування й виїхали з території України до інших країн.

Стосовно академій наук ситуація набула загрозливого характеру: змінили місце перебування й виїхали з території України до інших країн 43% молодих науковців [7, с. 44].

Отже, враховуючи величезну кількість змін в законодавстві України під час воєнного стану, зараз наявна величезна законодавча база для дисертаційних досліджень, особливо у сфері адміністративного права. Також, враховуючи велику кількість сучасних обставин, можна зазначити про складність проведення дисертаційних досліджень в Україні, особливо у зв'язку із заборонаю використання російськомовних джерел. Можна констатувати зростання наукового інтересу та примноження дисертаційних досліджень, пов'язаних з адміністративно-правовими питаннями під час дії воєнного стану.

Література:

1. Адміністративне право України : навч. посіб. / Д. О. Безzubов, В. Д. Гвоздецький, О. В. Дудник, В. О. Заросило, А. Й. Міллер, А. М. Подоляка. Київ : МП Леся, 2014. 320 с.
2. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 20 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
4. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 : станом на 17 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
5. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності. *Верховна Рада України – Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40164?fbclid=IwAR2HijRFAKAbrPktEOUQpASAOHhHynFZkTalepw4RgeK3y_rSy0D OG9StY (дата звернення: 12.09.2023).
6. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 28 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
7. Освіта і наука України в умовах воєнного стану : інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2023. 64 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozov.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf> (дата звернення: 12.09.2023).